

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Expenduntur varia exempla confutationum. Ex Cicerone, cuius mirifica cum pugnacitate notatur suauitas. Modus confutationis, per conglobatas rationes, magna vi, & celeritate vibratas, ad persuasionem, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

lum est nobis linguæ commercium: Atqui factum est per interpretem: iam tertium nobis statuis iudicem eorum, quæ maximè occulta esse oportebat. Sed esto, factum fuerit, quod tamen est infectum; fidem dare, & accipere vicissim nos oportuit; & quænam ista fides, Iusurandum dices? quis verò mihi proditori, vel iurato credidisset? at obsides dati: qui? fratrem vnum habeo, præterea neminem, quem neque imprudentibus vobis dare, neque ab hoste vllum filium, aut affinem accipere potui. Esto, pecunia, inquit, tentata res est, & perfecta, vtrum grandi, an exigua? exigua, tanta res non capiebat, grandem multos asportare oportuit, & tot coniurationis testes fieri, verum & de istis scire velim, pecuniam an interdiu tulerint, an noctu? noctem variâ, & multiplices vallant custodiae, quas ne musca quidem declinaret, die, opinor, sed lux istis sceleribus aduersatur. Esto & illud, quanquam absurdum & iniquum concedatur: in castra hostium penetraui, pecuniam cepi, aut ad me ab hoste delata est, qui potui ego circumstantem exercitum, & sexcentos oculos latere? age iam, quo pacto istam, quam dicit pecuniam recondidi, quo pacto seruauit? vsus ego sum, non latuissimam, defossam reliqui? nihil profuisset: concedantur tamen omnia, quæ assumis, quanquam ineptissima sunt, conuenimus, colloquuti sumus, pecunias accepi, latui, recondidi, oportebat me, quod caput est rei, prodicionem perficere, solus ego perfecissimam, non est opus, vt scitis vnus. Conspirarunt mecum alij: qui? seruine, an liberi: si quis vestrum, quot quot estis ingenui, reseuerit, ante iudices deferat: seruorum igitur opera vsus sum, infidèles, Dij boni! & non satis efficax: quid tum, cum seruili manu mille naues prodidissim? alios, inquit, induxisses, difficile est vobis superiores inueniri, sed vnde adduxissim? quomodo intromisissim, per portas? Principes clausas habent, & seruant vigilantissimè, per scalas, quæ cum sint omnia propugnacula militibus circumseptæ, diruissim, inquit, murum, & tum credo custodiae, quasi statuae: æneæ me spectassent otiosè, omnino incredibile est.

Hactenus arbitror absolutum confutationis exemplum esse propositum.

Expenduntur varia exempla confutationum.

Ex Cicerone, cuius mirifica cum pugnacitate notatur suauitas.

Modus confutationis, per conglobatas rationes, magna vi, & celeritate vibratas, ad persuasionem, & motum efficax.

C A P V T. XXXIV.

Cicero, pro Cælio.
Quid expectatis amplius? an aliquam vocem putatis, ipsam pro se causam, & veritatem posse mittere?

Hæc est innocentiae defensio, hæc ipsius causa oratio: hæc vna vox veritatis. In crimine ipso nulla suspicio est, & in re nihil est argumenti: in negotio, quod actum esse dicitur, nullum vestigium sermonis, loci, temporis; nemo testis, nemo conscius nominatur: totum crimen profertur ex inimica, ex infami, ex erudeli, ex facinorosa, ex libidinosa domo: domus autem illa, quæ tentata scelere isto nefario dicitur, plena est integritatis, officij, religionis: ex qua domo recitatur vobis iurando deuincta auctoritas, vt res minime dubitanda in contentione ponatur, vtrum temeraria, procax, irata mulier finxisse crimen, an grauis, sapiens, moderatusque vir religiose testimonium dixisse videatur. Reliquum est igitur crimen de veneno: cuius ego, neque principium inuenire, neque cuoluerit exitum possim. Quæ fuit enim causa, quam obrem isti mulieri venenum veller dare Cælius? ne aurum redderet? num petiuit? ne crimen haberet? num quis obiecit? num quis denique fecisset mentionem, si hic nemini nomen detulisset? quin etiam Herennium dicere audistis, verbo se molestum non futurum fuisse Cælio, nisi iterum eadem de re suo familiari absoluto nomen hic detulisset. Credibile est igitur, tantum facinus, nullam ob causam esse commissum? & vos non videtis, fingi sceleris maximi crimen? vt alterius causa sceleris suscipiendi fuisse videatur? cui denique commisit? quo adiutore vsus est? quo socio? quo conscio? cui tantum facinus, cui se, cui salutem suam credidit? seruine mulieris? sic enim obiectum est. Et erat tam demens hic, cui vos ingenium certe tribuitis. Etiam si egerat

tera inimica ratione detrahitis, ut omnes suas fortunas alienis seruis committeret? At quibus seruis? refert enim magnopere id ipsum: hisse, quos intelligebat, non communi conditione seruitutis vti, sed licentius familiaritatis cum domina viuere? quis enim hoc non videt iudices? aut quis hoc ignorat, in eiusmodi domo, in qua materfamilias meretricio more viuat: in qua iustria, libidines, luxuries, omnia denique inaudita vitia, atque flagitia versentur: hic seruos, non esse seruos? quibus omnia committantur? per quos gerantur? qui versentur iisdem in voluptatibus? quibus occulta credantur? ad quos aliquantum etiam ex quotidianis sumptibus, ac luxuria redundet? Id igitur Cælius non videbat? si enim tam familiaris erat mulieris, quam vos vultis: Istos quoque seruos familiares esse domine sciebat. Sin ei tanta consuetudo, quanta à vobis inducitur, non erat: quæ cum seruis potuit esse familiaritas tanta? Ipsius autem veneni, quæ ratio fingitur? ubi questum est? quemadmodum paratum? quo pacto? cui, quo in loco traditum? habuisse, aiunt, domi, viuque eius esse expertum in seruo quodam, ad rem ipsam parato: cuius percelerit interitu esse ab hoc comprobatum venenum. Pro Dij immortales! cur interdum in hominum sceleribus maximis, aut coniuictis, aut presentis fraudis poenas in diem reseruatis?

N. N.

I. Primum nota ut ipso aditu acer est. & sibi instans, hoc exemplar esse poterit in iurum consutationis. II. Ut subiectio in istis multum habet acrimoniam, & reprobatos, ea praclarissime vitur. III. Telum sit turbo, & velox quadam emissio, ut tanto ora ori, iure quis acclamet Cælius obitus. IV. In hoc pugnantis calore, asperguntur etiam orationis, compositi quidam sales, hominis ingenio accommodatissimi.

Modus consutationis per expeditionem.

CAPVT XXXV.

Occurrunt nonnunquam multa leuia consutanda, in quibus diu non est im-

morandum, sed singula carptim perstringenda, quo in genere nexus, & transitiones sunt, plerunque difficiliore, exempla talia sunt in Cicerone pro Plancio. Quæ sibi vtrum mihi putarem, equitis Romani filio faciliorem fuisse, ad adipiscendos honores viam, an futuram esse filio meo, qui esset familia consularis. Ego verò quanquam illi omnia malo, quam mihi, tamen illi honorum aditus nunquam feliciores optaui, quam mihi fuerunt, quin etiam ne fortè ille sibi me potius peperisse iam honores, quam iter demonstrasse adipiscendorum putet. Hæc illi soleo præcipere (quanquam ad præcepta ætas non est gnati) quæ ille à Ioue ortus suis præcipit filiis: vigilandum est semper. Multæ inuidiæ sunt bonis. Nostis cetera, quæ nonne, id quod multi vident, quæ scripsit grauis ille, & ingeniosus poeta: scripsit, non ut regios illos pueros, qui iam nusquam erant, sed ut nos, & nostros liberos ad laborem, & laudem excitaret? Queris quid potuerit amplius assequi Plancus, si Cn. Scipionis fuisset filius, Magis ædilis fieri non potuisset: sed hoc præstare, quod ei minus inuideretur. Etenim honorum gradus summis hominibus, & infimis sunt pares: gloriæ dispares. Quis nostrum se dicit M. Curio, quis C. Fabricio, quis P. Duellio parem? quis Atilio Calatino? quis C. & P. Scipionibus? quis Africano, Marcello, Maximo? eosdem sumus honorum gradus, quos illi assecuti. Est enim in virtute multis assensus: ut in gloria maxime excellat, qui virtute plurimum præstet. Honorum populi finis est, consulatus: quem magistratum iam octingenti ferè consecuti sunt. Horum si diligenter quæras, vix decimam partem reperias gloria dignam. Sed nemo vnquam sic egit, ut tu. Cur iste fit Consul? quid potuit amplius, si L. Brutus esset, qui ciuitatem domi natu regio liberauit? Honore nihil amplius, laude multum. Sic igitur Plancius, nihilominus quaestor, est factus, & tribunus plebis, & ædilis, quam si esset summo loco natus, sed hæc pari loco orti, sunt innumerabiles alij consecuti. Profers triumphos Ti. Græchi, & C. Marij, & quæris quid simile in Plancio. Quasi verò isti, quos commemoras, propterea magis laude fuerint digni, quod triumpharunt, & non quia commissi sunt ijs magistratus, in quibus re. bene gesta triumpharent.